

st. bryg. w st. spocz. mgr **Piotr Bielicki**
 st. bryg. w st. spocz. mgr inż. **Jan Kielin**¹

Przyjęty/Accepted/Принята: 20.10.2014;
 Zrecenzowany/Reviewed/Рецензирована: 19.02.2015;
 Opublikowany/Published/Опубликована: 31.03.2015;

Władysław Piławski²

Владислав Пилявский

ABSTRAKT

Od zawsze w szeregach ochrony przeciwpożarowej byli ludzie o niezwykłych zaletach umysłu i charakteru, wykazujący olbrzymie zaangażowanie zawodowe i społeczne. Do grona osób utożsamianych z ochroną przeciwpożarową należy niewątpliwie płk poż. w st. spocz. Władysław Piławski, którego piękny jubileusz setnych i sto pierwszych urodzin niedawno obchodziliśmy. Wieloletnia postawa zawodowa pułkownika Piławskiego zdecydowanie zasługuje na uwagę oraz przybliżenie jego sylwetki czytelnikom BiTP. Osobę Pułkownika wyróżnia bardzo aktywna wieloletnia działalność na różnych szczeblach, która wywarła bardzo istotny wpływ na rozwój ochrony przeciwpożarowej.

Jest on współtwórcą systemu ochrony przeciwpożarowej, organizował służbę pożarniczą na ziemiach odzyskanych oraz przyczynił się do rozwoju techniki pożarniczej i poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego.

Swoją działalność pożarniczą rozpoczął w Ochotniczej Straży Pożarnej w Czarnkowie w roku 1934. Mimo ciężkiej sytuacji ekonomicznej i politycznej oraz wielu przeciwności losu prezentował zawsze wzorową patriotyczną postawę. Po okupacji jako komendant poznańskiej Straży Pożarnej z ogromnym zaangażowaniem uczestniczył w odbudowywaniu i rozbudowywaniu strażnic i zaplecza technicznego, rekonstrukcji zniszczonego taboru i technicznego wyposażenia jednostek.

W okresie PRL był ścigany przez Służbę Bezpieczeństwa. Głównymi zarzutami, które mu stawiano, były: praca w pożarnictwie przedwojennym, działalność konspiracyjna podczas okupacji hitlerowskiej oraz klerikalizm. W wyniku działań SB był trzykrotnie aresztowany, a następnie w 1954 r. zwolniono go z pracy. Dopiero po kilku latach w 1957 r. znów wrócił w szeregi straży pożarnej i objął stanowisko Zastępcy Komendanta Głównego Straży Pożarnych. Funkcje tę pełnił przez 22 lata do chwili przejścia na emeryturę. Okres służby pułkownika Piławskiego w KGSP cechowały: fachowość, oddanie służbie oraz dbałość o podległych pracowników. W tym czasie wprowadzono szereg istotnych regulacji prawnych dotyczących zarówno bezpieczeństwa pożarowego budynków, jak i wyposażenia straży pożarnych.

Na szczególną uwagę zasługuje aktywność pana pułkownika w zakresie wydawniczym. Poprzez swoją twórczość wzbogacił literaturę fachową z zakresu ochrony przeciwpożarowej o 28 pozycji książkowych oraz wiele artykułów. Swoją ogromną wiedzą i doświadczeniem dzielił się i nadal dzieli podczas licznych spotkań, konferencji, również na arenie międzynarodowej.

Słowa kluczowe: Władysław Piławski, postacie pożarnictwa, ochrona przeciwpożarowa, współtwórca systemu ochrony przeciwpożarowej

ABSTRACT

Among people involved in firefighting there have always been extremely talented as well as professionally and socially engaged individuals. There is no doubt that a Fire Service officer, Colonel (Retired) Władysław Piławski, whose 100th and 101st birthday jubilee we have just celebrated, belongs to this group. The long-standing professionalism of Władysław Piławski unequivocally merits attention and is one of the main reasons for the introduction of his profile to BiTP readers. Władysław Piławski is notable for his long-term activities in the Fire Service at different rank levels, with a consequential significant influence on the development of the service.

¹ Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej Państwowego Instytutu Badawczego, Józefów; jkielin@cnbop.pl / Scientific and Research Centre for Fire Protection National Research Institute, Poland;

² Wkład merytoryczny w powstanie artykułu / Percentage contribution: P. Bielicki – 70%, J. Kielin – 30%;

He is a co-founder of the firefighting system and also organised the Fire Service in the regained territories of Poland. He contributed to the development of firefighting techniques and improvements in fire safety.

Władysław Piławski commenced his service in the Voluntary Fire Service (VFS) in Czarnków in 1934. Despite difficulties and adversity, he always portrayed an exemplary patriotic demeanour. After the war he was appointed Chief Fire Officer in Poznań where he was actively engaged in restoring and rebuilding fire stations and workshops, reconstructing the destroyed fleet of appliances and fire stations' firefighting equipment.

During the communist rule of Poland he was pursued by the security services. Main allegation of wrongdoing included: work in the pre-war Polish Fire Service, plotting during Hitler's occupation of Poland and clericalism. Consequently, he was arrested 3 times and, eventually in 1954, dismissed from the Service. Several years later, during 1957, he returned to the Service as Deputy Chief Commandant of the Fire Service, where he served at this post for 22 years, until retirement. During his appointment at the National Headquarters, Colonel Piławski was known as a friendly professional, devoted to his duty and caring about the value of employees. At the time, a range of essential changes were introduced in fire safety of buildings and provision of facilities, and equipment to the Fire Service.

It is appropriate to make a special mention of Piławski's publishing activity. Through his creativity he enriched professional literature on fire protection by publishing 28 books and many articles. He shared his knowledge with others at numerous conferences and on the international arena, where he was an active participant.

Keywords: Władysław Piławski, people involved in firefighting, firefighting, co-founder of the firefighting system

АННОТАЦИЯ

Всегда в рядах пожарной охраны были люди, обладающие исключительным умом и характером, представляющие огромный профессионализм и активное участие в социальной жизни. К числу людей, которые ассоциируются с пожарной охраной, бесспорно, принадлежит полковник пожарной службы в отставке Владислав Пилявский, чей замечательный сотый и сто первый юбилей мы недавно праздновали. Многолетнее профессиональное отношение полковника Пилявского к службе безусловно заслуживает внимания и необходимости ознакомить читателей BiTP с этим человеком. Полковник отличается активной, многолетней деятельностью на разных уровнях пожарной охраны, которая в свою очередь оказала большое влияние на развитие данной области.

Пилявский является соучредителем системы пожарной охраны, он организовал пожарную службу на территориях, которые были возвращены Польше и внёс свой вклад в развитие пожарной технологии и улучшение пожарной безопасности.

Свою службу полковник начал в Добровольной Пожарной Охране в городе Чарнков в 1934 г. Несмотря на сложную экономическую и политическую ситуацию и многие препятствия судьбы, Пилявский всегда отличался образцовым, патриотическим подходом. После оккупации, исполняя должность коменданта познаньской Государственной Пожарной Службы, с большим энтузиазмом участвовал в восстановлении и построении сторожевых башен и технического оборудования, реконструкции поврежденного подвижного состава и технического оснащения подразделений.

В период Польской Народной Республики его преследовала служба безопасности. Он был обвинён прежде всего в работе в довоенной пожарной службе, конспирационной деятельности во время гитлеровской оккупации и клерикализме. В результате действий службы безопасности он был трижды арестован, а в 1954 уволен с работы. Только спустя нескольких лет, в 1957 г. он возвратился в пожарную службу и был назначен Заместителем Главнокомандующего Противопожарных Служб. На этой должности он проработал 22 года до самой пенсии. Пилявский в Главной Комендатуре Пожарной Службы отличался преданностью службе, профессионализмом и особой заботой о сотрудниках. За это время были внедрены многие существенные улучшения, как в сфере пожарной безопасности зданий, так и в оснащении пожарных служб.

Особого внимания заслуживает издательская деятельность полковника Пилявского. Благодаря своему творчеству, он обогатил профессиональную литературу о противопожарной защите 28 книгами и многими статьями. Полковник делился и делится своими обширными знаниями и опытом во время многих конференций, в том числе и международных.

Ключевые слова: Владислав Пилявский, лица пожарной охраны, пожарная охрана, соучредитель системы пожарной охраны

1. Wątek rodzinny

Władysław Piławski – urodził się 29 grudnia 1913 r. w Czarnkowie w rodzinie wielodzietnej liczącej

dwanaścioro dzieci. Atmosfera domu rodzinnego była pogodna, ciepła, pełna wzajemnego zrozumienia i szacunku. Ojciec był aktywnym działaczem pożarnictwa ochotniczego, pełniąc w nim rozmaite funkcje, co nie

pozostało bez wpływu na syna. Tuż przed zdaniem egzaminu maturalnego w Państwowym Seminarium Nauczycielskim (1933 r.) Władysław wygrał konkurs ogłoszony przez drużynę harcerską na opracowanie organizacji ochrony przeciwpożarowej Czarnkowa.

Już wtedy miał zamiar zostać zawodowym oficerem straży pożarnej lub wojska, a ponieważ warunkiem przyjęcia, tak na oficerskie szkolenie pożarnicze, jak też do wojskowej szkoły oficerskiej, było odbycie czynnej służby wojskowej i uzyskanie nominacji na podchorążego rezerwy Wojska Polskiego, więc zgłosił się do niej jako ochotnik. Służbę kończy w stopniu podporucznika rezerwy.

Życie rodzinne przeżył z żoną Wandą (z d. Klecz) urodzoną 2 lutego 1910 r. w Niemczech. 2 czerwca 1944 r. na świat przyszła córka Ewa Elżbieta. W październiku 1944 r. rodzina przeniosła się do Krakowa, by w marcu 1945 r. osiąść w Poznaniu. Żona Władysława zmarła 1 maja 1991 r. Ciężko chora córka do końca życia pozostawała pod troskliwą opieką ojca wspomaganego przez rodzinę. Zmarła 2 czerwca 1995 r. Ojciec pozostał sam. Miał trudności ze zorganizowaniem dalszego życia w Warszawie, przeniósł się więc do rodzinnego Czarnkowa, gdzie znalazł wsparcie i opiekę i gdzie kontynuuje prace nad dokumentowaniem historii pożarnictwa polskiego i swego miasta.

2. Początek służby strażackiej (1934–1939)

W 1934 r. wstąpił do Ochotniczej Straży Pożarnej w Czarnkowie. Złożył zarazem podanie do Okręgu Wojewódzkiego Związku Straży Pożarnych RP o przyjęcie do służby zawodowej w Korpusie Technicznym Związku. Odbił wymagane szkolenia i 10 kwietnia 1935 r. objął stanowisko instruktora powiatowego w Rawiczu. W 1936 r. w Łodzi ukończył kurs VII stopnia (z drugą lokatą) dla oficerów pożarnictwa, członków Korpusu Technicznego Związku i w następnym roku został młodszym inspektorem w Rawiczu, a wkrótce objął stanowisko instruktora powiatowego równolegle w dwóch powiatach, tj. w Rawiczu i Krotoszynie. Nadzorował działalność 120 jednostek OSP.

Najważniejszymi zadaniami w tamtym okresie były: tworzenie straży pożarnych, ich mechanizacja i usprzętowanie, szkolenie strażaków i generalnie nadzór nad bezpieczeństwem pożarowym powiatu sprawowany poprzez kontrole, wydawanie opinii, zarządzeń itp.

1 kwietnia 1939 r. został przeniesiony do Zarządu Okręgu Wojewódzkiego Związku Straży Pożarnych RP w Poznaniu jako referent do spraw szkolenia i techniki pożarniczej. Główne zadania, jakie realizował, to odbiory techniczne sprzętu kupowanego przez OSP, prowadzenie kursów (jako ich komendant i wykładowca).

W tym okresie wydał także skrypt do szkolenia I-go stopnia dla członków OSP. Pracę w Okręgu Wojewódzkim w Poznaniu przerwał wybuch II wojny światowej 1 września 1939 r.

3. Czas wojny i okupacji hitlerowskiej (1939–1945)

Po krótkotrwałej tułaczce żołnierskiej czasu wojennego W. Pilawski powrócił do Poznania, jednak Niemcy do służby pożarniczej nie przyjmowali Polaków, dlatego szukając pracy w straży pożarnej, wyjechał do Warszawy i został skierowany do oddziału przy ul. Słowackiego, gdzie organizowany był posterunek straży pożarnych. Objął tam stanowisko strażaka.

W lipcu 1940 r. skierowany został do Lublina jako zastępca Instruktora Pożarniczego Dystryktu. Wiązało się to z jego biegłą znajomością języka niemieckiego. Podjął działalność konspiracyjną w szeregach Armii Krajowej, będąc jednocześnie członkiem kierownictwa Strażackiego Ruchu Oporu „Skała” na Lubelszczyźnie.

W styczniu 1943 r. oddelegowany został do Centralnej Szkoły Pożarniczej w Warszawie, gdzie objął obowiązki szefa kursu oficerskiego. Zarazem był oficerem łącznikowym z władzami okupacyjnymi. Na krótko wrócił do Lublina, by we wrześniu 1944 r. podjąć pracę w biurze Kierownika Technicznego Pożarnictwa na terenie Generalnej Guberni. W Krakowie przebywał do chwili wyzwolenia miasta przez Armię Radziecką i Wojska Polskie w styczniu 1945 r.

4. W nowej rzeczywistości społeczno-politycznej

W marcu 1945 r. podjął pracę w poznańskiej straży pożarnej, a od 25 lutego 1946 r. został jej komendantem. Trwało odbudowywanie i rozbudowywanie strażnic i zaplecza technicznego, rekonstrukcja zniszczonego taboru i technicznego wyposażenia jednostek. Rozpoczęto budowę nowej strażnicy mieszczącej jednocześnie ośrodek szkolenia (dzisiejszej Szkoły Aspirantów PSP). Niesiono aktywną pomoc przy odgruzowywaniu miasta. Niezależnie od kierowania poznańską strażą pożarną włączał się do organizowania i usprawniania ochrony przeciwpożarowej na terenie województwa.

Poznańska zawodowa straż pożarna w tych latach stanowiła odwód dla woj. poznańskiego i zielonogórskiego poprzez udzielanie pomocy przy gaszeniu dużych pożarów. W tym czasie Władysław Pilawski coraz częściej był powoływany przez centralne władze pożarnicze do udziału w pracach komisji szkoleniowej przy Związku Straży Pożarnych, komisji dla zawodowych

straży pożarnych przy Wydziale Pożarnictwa Ministerstwa Administracji Publicznej, komisji weryfikacyjnej oficerów pożarnictwa, a także do zespołów przygotowujących założenia reorganizacji ochrony przeciwpożarowej kraju.

Okres pracy Władysława Pilawskiego w poznańskiej zawodowej straży pożarnej to borykanie się z wieloma trudnościami, to zniszczone strażnice, wypalone pomieszczenia często bez szyb, brak wyposażenia, łóżek, materacy i koców. Podkreślić należy, że dzięki entuzjazmowi Pilawskiego i dużemu zaangażowaniu całej załogi uruchomiono uszkodzone samochody pożarnicze. Zastąpiły one wózki ręczne z motopompami, których w pierwszych dniach wolności używali strażacy do gaszenia licznych pożarów.

W służbie panowała niemal rodzinna atmosfera, a Władysław czuł się bardzo zżyty z poznańską załogą, która stanowiła harmonijną całość, wzajemnie się wspomagającą, co dobrze wróżyło służbie i miastu.

5. Komenda Główna Straży Pożarnych 1950–1954

W czerwcu 1950 r. został oddelegowany do pracy w nowo utworzonej Komendzie Głównej Straży Pożarnych w Warszawie. Po miesiącu przeniesiony został tam jako pracownik etatowy i powierzono mu pełnienie obowiązków Zastępcy Komendanta Głównego ds. Technicznych. Wobec dużych braków kadrowych prowadził w komendzie także sprawy organizacyjne. Przedstawiał na posiedzeniach komisji prawniczej Urzędu Rady Ministrów projekty przepisów wykonawczych do ustawy o ochronie przeciwpożarowej, a w Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i w Ministerstwie Finansów plany gospodarcze i projekty budżetów dla komend straży pożarnych w kraju. Dodatkowo od lipca do września 1950 r. był komendantem Centralnej Oficerskiej Szkoły Pożarniczej w Warszawie.

Mimo niezaprzeczalnych zasług, jakie wniósł Władysław Pilawski do stworzenia struktury organizacyjnej ochrony przeciwpożarowej, Komitet Centralny PZPR nie zatwierdził jego kandydatury na Zastępcę Komendanta Głównego Straży Pożarnych. Powierzono mu zatem stanowisko starszego radcy. Dodatkowo, z powodu braku zastępcy do spraw technicznych, pełnił funkcję szefa sztabu koordynującego działalność poszczególnych służb. Paradoxem tamtych czasów było to, że pomimo bycia autorem wielu rozwiązań i projektów ze względów politycznych (nie był członkiem partii) nie mógł uczestniczyć w naradach organizowanych przez KC PZPR bądź Urząd Rady Ministrów, na których materiały te były rozpatrywane.

Był to także czas represji. Służbę Bezpieczeństwa trzykrotnie aresztowała Pilawskiego bez przedstawienia zarzutów, a w 1954 r. został on zwolniony z pracy. Podzielił los wielu najwartościowszych fachowców, tytanów służby. W jego przypadku u podłoża tej decyzji leżała praca w pożarnictwie przedwojennym i podczas okupacji hitlerowskiej oraz zarzucany mu klerikalizm. A wszystko wobec „wzmoczonej czujności w okresie budowy socjalizmu” i głoszonej tezy o „wzmagającej się walce klasowej”.

6. Biuro Studiów i Projektów Typowych Budownictwa Przemysłowego (1954–1956)

Po zwolnieniu z Komendy Głównej Straży Pożarnych Pilawski został zatrudniony w Pracowni Pożarniczej Biura Studiów i Projektów Typowych Budownictwa Przemysłowego w Warszawie na stanowisku starszego projektanta. Nowa praca dała mu możliwość pogłębienia wiedzy głównie w zakresie wymagań przeciwpożarowych, budowlanych i instalacyjnych. W biurze projektów prowadził również wykłady z zakresu wymagań przeciwpożarowych w budownictwie w ramach prowadzonego doszkalania personelu biura. Efektem było opracowanie informatora dla projektantów „Przeciwpożarowe wymagania w budownictwie przemysłowym”.

7. Ponownie Komenda Główna Straży Pożarnych (1957–1979)

Przeobrażenia polityczne, jakie nastąpiły w październiku 1956 r., miały również decydujący wpływ na zmiany organizacyjne i politykę kadrową w ochronie przeciwpożarowej. Minister Spraw Wewnętrznych powołał komisję do opracowania projektu jej reorganizacji, w skład której wszedł między innymi Władysław Pilawski.

Po konsultacjach z kolegami i pełniącym obowiązki Komendanta Głównego Romanem Darczewskim wyraził zgodę na powrót do służby. Pierwotna propozycja obejmowała objęcie stanowiska Komendanta Głównego, na co Pilawski nie przystał, tłumacząc to względami politycznymi, co znalazło zrozumienie.

23 lutego 1957 r. objął stanowisko Zastępcy Komendanta Głównego Straży Pożarnych i pełnił tę funkcję przez 22 lata, do chwili przejścia na emeryturę w lipcu 1979 r.

W Komendzie Głównej Straży Pożarnych Władysław Pilawski odpowiadał za sprawy techniki, zaopatrzenia i finansów.

Pierwszoplanowym zadaniem w tym czasie było wprowadzenie zmian do struktur organizacyjnych komendy. Wzmocniono rolę terenowych komend straży

pożarnych. Przejęły one nadzór nad stanem ochrony przeciwpożarowej w obiektach, w których zlikwidowano służby pożarnicze, a w 1971 r. terenowe komendy straży pożarnych uzyskały uprawnienia dysponowania wszystkimi strażami pożarnymi na obszarze swego działania. Było to możliwe dzięki utworzeniu punktów alarmowo-dyspozycyjnych, zapewnieniu środków łączności i transportu.

W zakresie zapobiegania pożarom najpowszechniejszą formą działania były kontrole stanu bezpieczeństwa pożarowego zakładów i obiektów. Pomimo ich masowego charakteru (kontrole prowadzone przy bardzo dużym wysiłku i zaangażowaniu rzesz ochotników, pracowników komend, służb resortowych i pracowników zakładów pracy) ich efektywność w stosunku do nakładu pracy była niewielka. W materiałach przedstawionych centralnym władzom administracyjnym wskazywano, że największe straty pożarowe powstają w rolnictwie, a główną przyczyną powyższego stanu to przeciwpożarowe zaniedbania budowlane na wsi, gdzie 41,9% ogólnej liczby budynków było krytych słomą, a 57,4% miało ściany drewniane, a więc palne. Stan ten był przyczyną faktu, że na ogólną liczbę pożarów powstałych w kraju około 50% przypada na rolnictwo, gdzie straty były także niewspółmiernie wysokie.

Przekonano władze centralne, że zmniejszenie zagrożenia pożarowego na wsi może być osiągnięte przez wymianę słomianych pokryć dachowych na niepalne, w związku z czym, Rada Ministrów w 1961 r. stosowną uchwałą³ ustaliła program likwidacji słomianych pokryć dachowych na wsi polskiej. Zaangażowanie i konsekwentna realizacja ustalonego programu doprowadziły do likwidacji słomianych pokryć dachowych, co jest jednym z największych osiągnięć w podniesieniu stanu bezpieczeństwa pożarowego na wsi. Podobnie jak na terenach wiejskich i w pozostałych działach gospodarki narodowej występowały również duże zaniedbania stwarzające wielkie zagrożenie pożarowe, co wynikało z faktu uruchamiania po wojnie produkcji w zniszczonych budynkach, w różnych adaptowanych obiektach (w tym w barakach) i innych budowlach o palnych elementach konstrukcyjnych. By uzyskać poprawę w tym zakresie, Pilawski zainicjował odpowiedni program postępowania, w wyniku którego Rada Ministrów także w 1961 r. podjęła uchwałę w sprawie podniesienia stanu bezpieczeństwa pożarowego w gospodarce narodowej. Konsekwentne realizowanie postulatów uchwały doprowadziło do zlikwidowania

licznych zaniedbań w zabezpieczeniu przeciwpożarowym, co było sukcesem i osobistą zasługą Władysława Pilawskiego. Kolejnym etapem prac Władysława było przygotowanie przepisów prawa budowlanego, by nowe obiekty odpowiadały wymaganiom ochrony przeciwpożarowej.

Swoistym, a poważnym problemem, z jakim borykało się pożarnictwo polskie, to wyposażenie tak obiektów, jak i straży we właściwy sprzęt pożarniczy, dlatego szczególnie dużą wagę przywiązywał Pilawski do rozwoju techniki pożarniczej. A ponieważ przemysł pożarniczy nie wykazywał większego zainteresowania modernizacją sprzętu i wprowadzeniem nowych jego rodzajów, inicjatywę w tym zakresie wykazała Komenda Główna, która powołała w 1972 r. Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Ochrony Przeciwpożarowej – obecnie Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej Państwowy Instytut Badawczy, który podjął odpowiednie prace w tym zakresie. Zasadniczą i odczuwalną poprawę w stanie zaopatrzenia straży pożarnych uzyskano z chwilą podjęcia uchwały nr 15/74 Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 1974 r. w sprawie rozwoju produkcji i usług w zakresie sprzętu, urządzeń pożarniczych oraz chemicznych środków gaśniczych. Projekt tej uchwały przygotowywał zespół pod kierownictwem Władysława Pilawskiego. W dalszym etapie podjął on kontrolę nad realizacją uchwały, co doprowadziło do uruchomienia produkcji samochodów pożarniczych, innego sprzętu oraz środków gaśniczych.

Reasumując, stwierdzić należy, że efektami pracy Władysława Pilawskiego w Komendzie Głównej Straży Pożarnych w latach 1957–1979 były m.in.:

- wzmocnienie roli komend straży pożarnych przejmujących nadzór nad stanem ochrony przeciwpożarowej w obiektach, w których zlikwidowano służby pożarnicze,
- stworzenie systemu operacyjnego poprzez utworzenie punktów alarmowo-dyspozycyjnych, zapewnienie środków łączności i transportu,
- wprowadzenie programu likwidacji słomianych pokryć dachowych w budownictwie wiejskim,
- stworzenie podstaw prawnych do poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego w gospodarce narodowej,
- powołanie Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Ochrony Przeciwpożarowej czuwającego nad modernizacją i wprowadzeniem do produkcji nowych asortymentów sprzętu pożarniczego,
- wprowadzenie programu poprawy wyposażenia straży pożarnych w sprzęt i środki gaśnicze,
- rozwój systemu oświaty pożarniczej i zapewnienie trwałości owego systemu,

³ Uchwała nr 440 Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1961 r. w sprawie określenia obowiązków prezydów rad narodowych w zakresie ochrony przeciwpożarowej (Monitor Polski nr 91).

- prowadzenie klarownej polityki kadrowej,
- troska o wydawanie niezbędnych książek i podręczników.

Czas pracy Władysława Pilawskiego w centrali pożarnictwa w latach 1957–1979 cechowała odmienna atmosfera od poprzedniego okresu. Nie względy polityczne, ale fachowość, oddanie służbie, wykazywana inicjatywa stanowiły o wartości pracownika. W samej Komendzie Głównej panowała atmosfera wzajemnego zaufania i zbiorowe dążenie do poprawy stanu polskiego pożarnictwa. Dzięki dużemu zaangażowaniu, wykazywanej inicjatywie, w czym znaczny był udział W. Pilawskiego, wprowadzono szereg istotnych usprawnień, tak w zakresie bezpieczeństwa pożarowego budynków, jak i wyposażenia straży pożarnych.

Dużą aktywność przejawiał także na forum międzynarodowym, głównie w ramach CTIF – Komitetu do Zapobiegania i Zwalczania Pożarów. Był członkiem trzosobowego Komitetu Narodowego, który reprezentował Polskę na światowych kongresach. Funkcję tę pełnił aż do 1976 r.

Niezależnie od międzynarodowej współpracy prowadzonej w tej organizacji utrzymywał liczne kontakty z jednostkami ochrony przeciwpożarowej poszczególnych krajów, a w szczególności z Austrii, Czechosłowacji, Francji, RFN, Szwajcarii, Włoch, Belgii. Pewne potwierdzenie efektywności tej współpracy stanowią odznaczenia pożarnicze, które otrzymał z 8 krajów (Austrii, Czech i Słowacji, Francji, RFN, Jugosławii, Włoch, Związku Radzieckiego). W kontaktach międzynarodowych olbrzymie znaczenie odgrywały kompetencja w sprawach służby i doskonała znajomość języka niemieckiego.

8. Dokumentowanie historii pożarnictwa – piśmiennictwo

Dużą aktywność w Komendzie Głównej wykazywał pan Władysław w zakresie wydawniczym. Gdy nastał czas Państwowej Straży Pożarnej, z wydawnictwami podręcznikowymi było znacznie lepiej, ale też nie zapomina się o historii, a tu poczesne miejsce zajmuje Władysław Pilawski, już emeryt, starający się dokumentować historię pożarnictwa polskiego, którą zna, jak mało kto. Podjął aktywnie działania w Komisji Historycznej Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych, której przewodniczył. Przez odwołania do bogatych i udokumentowanych dziejów pożarnictwa polskiego Pilawski podniósł jego rangę i stanowi bezcenny łącznik dnia dzisiejszego z dawnymi laty. Zadziwiająca i godna pozazdroszczenia jest sprawność pióra i chęć dzielenia się z nami okruciami przeszłości. Jest autorem bądź współautorem 28 książek i wielu artykułów.

9. Podsumowanie

Żołnierz, uczestnik wojny obronnej. Działacz zbrojnego podziemia w walce z hitlerowskim okupantem. Odbudowywał ze zniszczeń wojennych Poznańską Straż Pożarną. Był współtwórcą systemu ochrony przeciwpożarowej w PRL. Organizował służbę pożarniczą na ziemiach odzyskanych. Przyczynił się do rozwoju techniki pożarniczej i poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego. Dokumentuje historię pożarnictwa polskiego.

Od 1934 r. działa aktywnie w ochronie przeciwpożarowej, w tym 22 lata na stanowisku Zastępcy Komendanta Głównego Straży Pożarnych. Posiada olbrzymią wiedzę, doświadczenie, kulturę osobistą, a także wysokiej próby patriotyzm i człowieczeństwo. Stanowił wzór oficera. Był i pozostanie niezaprzeczanym autorytetem w służbie strażackiej.

Odnaczony m.in.: Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Orderem Sztandaru Pracy II Klasy, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, dwukrotnie Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem „Za udział w wojnie obronnej 1939 r.”, a także wieloma odznaczeniami zagranicznymi (Francji, Niemiec, Jugosławii, Austrii, Luksemburga, Czechosłowacji, Włoch).

Przez cały czas służby pozostaje na uboczu polityki. Jest profesjonalistą, niestrudżonym w drodze do poprawiania stanu bezpieczeństwa pożarowego. Uosabia najlepsze cechy strażaka – dowódcy, organizatora i patrioty. Jest wzorem dla współczesnych i przyszłych pokoleń oficerów. M.in. jemu zawdzięczamy dobrą organizację pożarnictwa polskiego, stworzonego już w dwudziestolecu międzywojennym. Godnie przetrwał czas okupacji hitlerowskiej, walcząc z okupantem. Przejawiał aktywność, gdy było najtrudniej, a Polskę trzeba było dźwigać z ruin po zniszczeniach wojennych od 1944 r. Nie poddał się naciskom politycznym i policyjnym. Potrafił poświęcić dobro własne dla wyższych celów.

Dzisiaj cieszy się zasłużonym uznaniem i szacunkiem ludzi. Od 2012 r. posiada Godność Członka Honorowego Klubu Generalskiego Państwowej Straży Pożarnej.

Nie bez przyczyny zajmował i pełnił odpowiedzialne funkcje zawodowe, w których ukazywał swe nie przeciętne zdolności, wszechstronność i pracowitość. W swoim czasie decydował o losach ochrony przeciwpożarowej państwa i tworzył nowe wokół siebie. Resztę czasu poświęcił upamiętnianiu dorobku pożarnictwa we wszystkich jego aspektach.

Literatura

- [1] Bielicki P.P., Pilawski W., *Ponad przeciętność*, Kościan, 2013.
- [2] Schroeder M., Kaźmierczak R., Kamiński R. (red.), *Generałowie polskiego pożarnictwa 1976–2012*, praca zbiorowa, Fundacja Edukacja i Technika Ratownictwa, Warszawa 2012.
- [3] Łudzik P., Bomba J., *Życiorys i przebieg pracy zawodowej Władysława Pilawskiego*, wyróżnionego honorowym medalem im. Józefa Tuliszkowskiego, P. Bielicki (red.), Szkoła Aspirantów PSP, Kraków 1996.
- [4] Łukasiak Ł., *Pułkownik Władysław Pilawski w setną rocznicę urodzin: 29 XII 1913–29 XII 2013*, Łukasz Łukasiak, Czarnków 2013.
- PUBLIKACJE WŁADYSŁAWA PILAWSKIEGO:**
- Opracowania zwarte:**
- [1] Pilawski W., Uświeczew W., *Zbiór ćwiczeń i wykładów na kursy pożarnicze*, Spółdzielnia Pożarnicza, Poznań 1948.
- [2] Pilawski W., Maciejczyk A., *Elektryczne urządzenia publicznej sygnalizacji alarmowej straży pożarnej*, Budownictwo i Architektura, Warszawa 1956.
- [3] Pilawski W., *Przeciwpożarowe zabezpieczenie zakładów przemysłowych*, Wyd. MON, Warszawa 1959.
- [4] Pilawski W., Kubicki A., Kicza E., *100 lat Ochotniczej Straży Pożarnej w Czarnkowie*, Ochotnicza Straż Pożarna, Czarnków 15.06.1966.
- [5] Pilawski W., *Założenia organizacji muzeów pożarnictwa oraz wskazania odnośnie prezentowania muzealiów pożarniczych*, Zarząd Główny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych, Warszawa 1985.
- [6] Pilawski W., *Rozwój ochrony przeciwpożarowej na ziemiach zachodnich i północnych*, Agencja Wydawnicza „Varsovia”, ZOSP, Warszawa 1986.
- [7] Pilawski W., *Poradnik do działalności historyczno-muzealnej*, Zarząd Główny ZOSO, Warszawa 1986, maszynopis powielony.
- [8] Pilawski W., *Dokumentowanie historii pożarnictwa polskiego*, Warszawa 1986, maszynopis powielony.
- [9] Pilawski W., Łamaszewski J., *Księga pamięci funkcjonariuszy pożarnictwa i strażaków ochotników: 1938–1945*, Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, Warszawa 1986.
- [10] Pilawski W., *Inż. Józef Tuliszkowski 1867–1939*, SITP, Warszawa 1989.
- [11] Pilawski W., Kowalski E., *Centralna Szkoła Pożarnicza 1940–1944*, SGSP, Warszawa 1992.
- [12] Pilawski W., *Historia sikawek, motopomp i samochodów pożarniczych*, KG PSP, Warszawa 1994.
- [13] Pilawski W., *Strażacki Ruch Oporu „Skala”*, KGSP, Warszawa 1994.
- [14] Pilawski W., *Umundurowanie straży pożarnych: 1887–1982*, KG PSP, Warszawa 1994.
- [15] Pilawski W., *Komendy straży pożarnych: 1950–1995*, KG PSP, Warszawa 1995.
- [16] Pilawski W., *Chronologia powstawania ochotniczych straży pożarnych na ziemiach polskich w latach 1845–1890*: OSP, KG PSP, Warszawa 1998.
- [17] Pilawski W., *Zawodowy oficerski korpus pożarnictwa stowarzyszenia techniczno-pożarnicze*, Czarnków 2000.
- [18] Pilawski W., *Dzieje Przeglądu Pożarniczego 1912–2002*, KG PSP, Warszawa 2002.
- [19] Pilawski W., *Polska prasa pożarnicza 1882–2002*, KG PSP, Warszawa 2002.
- [20] Pilawski W., *Ochrona przeciwpożarowa miasta Poznania 1459–1950*, Poznań 2003.
- [21] Pilawski W., *Ochrona przeciwpożarowa Czarnkowa, powiatu czarnkowskiego, czarnkowsko-trzciańskiego*, Komenda Powiatowa PSP, Czarnków 2006.
- [22] Pilawski W., *Ochrona przeciwpożarowa powiatu i miasta Rawicza 1920–1939 r.*, Rawicz 2006.
- [23] Pilawski W., *Ziemia czarnkowska w walce o wolność 1918–1919*, wyd. Studio PROGRAF A.J. Nowiccy, Czarnków–Suchy Las 2006.
- [24] Pilawski W., *Ochrona przeciwpożarowa wielkopolski 1450–1950*, Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych R.P., Poznań 2007.
- [25] Pilawski W., *Czarnków. Szkolnictwo, pomniki i tablice pamiątkowe, urzędy, instytucje, przedsiębiorstwa, zakłady*, wyd. Studio PROGRAF A.J. Nowiccy, Czarnków 2009.
- [26] Pilawski W., *Rodzina Pilawskich 1808–2010*, Czarnków 2010.
- [27] Pilawski W., *Stanice, strażnice Poznania*, Poznań 2011.
- [28] Pilawski W., *Zawodowe Straże Pożarne*, Poznań 2011.

Ważniejsze artykuły:

- [1] Pilawski W., *Dokumentowanie historii pożarnictwa polskiego*, „Pożarniczy Rocznik Muzealny”, 1987, s. 8–36.
- [2] Pilawski W., *Placówki muzealne pożarnictwa*, „Pożarniczy Rocznik Muzealny”, 1987, s. 47–89.
- [3] Pilawski W., *Poradnik do działalności historyczno-muzealnej*, „Pożarniczy Rocznik Muzealny”, 1987, s. 90–114.
- [4] Pilawski W., *Odnaczenia, odznaki i medale pożarnicze*, „Pożarniczy Rocznik Muzealny”, 1987, s. 115–144.
- [5] Pilawski W., *Zjednoczenie polskich związków strażackich w latach 1920–1921 oraz organizacja i osiągnięcia władz centralnych Związku Straży Pożarnych Rzeczypospolitej do 1939 r.*, „Muzealny Rocznik Pożarniczy”, tom 1, 1990, s. 83–104.
- [6] Pilawski W., *Organizacja ochrony przeciwpożarowej na ziemiach polskich w latach 1939–1945*, „Muzealny Rocznik Pożarniczy”, tom 2, 1991, s. 23–41.
- [7] Pilawski W., *Organizacja ochrony przeciwpożarowej w Polsce w latach 1944–1950*, „Muzealny Rocznik Pożarniczy”, tom 4, 1993, s. 65–89.
- [8] Pilawski W., *Organizacja i działalność zawodowych straży pożarnych w 40-lecie PRL*, „Zeszyty Naukowe SGSP”, 1985, s. 13–20.
- [9] Pilawski W., *Zasłużeni działacze polskiego pożarnictwa, Inżynier Józef Tuliszkowski*, „Muzealny Rocznik Pożarniczy”, tom 2, 1991, s. 43–53.
- [10] Pilawski W., *Strażacki ruch oporu „Skała”*, „Przegląd Pożarniczy” nr 5, 1993, s. 16–18.
- [11] Pilawski W., *Polskie tradycje pożarnicze. Ochotnicze Straże Pożarne*, „Przegląd Pożarniczy” nr 6, 1994, s. 10–11.
- [12] Pilawski W., *Zawodowe Straże Pożarne*, „Przegląd Pożarniczy” nr 6, 1994, s. 12–13.

* * *

st. bryg. w st. spocz. mgr Piotr Bielicki, przez cały okres swojej dotychczasowej aktywności zawodowej zajmował się edukacją kadr pożarniczych w trakcie służby w jednostkach szkolących ratowników. Jest także autorem wielu publikacji i specjalistycznych opracowań z zakresu kształcenia kadr pożarniczych na poziomie podstawowym i średnim.

st. bryg. w st. spocz. mgr inż. Jan Kielin, w 1968 r. ukończył Szkołę Oficerów Pożarnictwa w Warszawie, a w 1977 r. Wyższą Oficerską Szkołę Pożarniczą w Warszawie. W latach 1981–1983 odbył studia magisterskie w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie. W roku 1975 uzyskał uprawnienia rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych. Autor wielu publikacji z zakresu bezpieczeństwa pożarowego (m.in. *Poradnik dla Specjalisty Ochrony Przeciwożarowej*, *Materiały szkoleniowe dla pracowników zakładów pracy*) oraz tłumaczeń (z j. niemieckiego) z zakresu ochrony przeciwpożarowej.